

Viimeinen käyttöpäivä

Antero Marjakangas

Olen aina ihailnut oppineisuutta ja oivalluksia, väitelleitä tohtoreita tieteenalasta riippumatta. Unohtumattoman vaikutuksen minuun ja muuhun kuulijakuntaan tehnyt tohtori aloitti luentonsa kysymyksellä: ”Mies tuli pelloille reppu selässä ja kuoli. Mitä hänellä oli reppussa?”

Toinen tohtori kertoi juhlapuheessaan terveyspäivillä miehestä, joka tuli psykiatrin vastaanotolle ja alkoi leveästi ja tarkasti ja pitkään kertoa mielteistään. Kun psykiatri yritti puhetulvan väliin keskeyttää, potilas tokaisi tiukasti: ”Ole sinä hiljaa! Sinulla on vaihtolovelvollisuus!”

Kolmas tohtorismies yllätti yleisönosastokirjoituksessaan Helsingin Sanomissa viime elokuussa (16.8.2005) lanseeraamalla käsitteen ”ikäeroesteellisuuden käyttöönotto”. Jutun otsikkona oli ”Erolasten kohtalot väärissä käsissä”. Kirjoittajan mielestä ”sekä oikeuslaitoksen että sosiaaliviranomaisten ote asiakkaisiinsa näyttää lipsuvan pahasti. Molemmat tahot vaikuttavat neuvottomilta ja kyvyttömiltä arvioimaan yhteiskunnassa ja perherooleissa viime vuosikymmeninä tapahtuneita muutoksia.”

Kyvyttömyyden syyksi kirjoittaja arveli, että ”asioita ratkovat ja valmistelevat ihmiset, joiden kyky hahmottaa yhteiskunnan muutoksia on pysähtynyt jo vuosia sitten. Tarvitaan uudistumista. Askel uuteen suuntaan olisi ikäeroesteellisuuden käyttöönotto: erolapsen ja käsittelevän tuomarin tai sosiaaliviranomaisen ikäero saisi olla enintään 35 vuotta.”

Ensimmäinen tohtori sai meidät aikuiset kyselemään ja ehdottelemaan kilvan, mitä kuolleen miehen reppussa mahtoi olla. Vaatimattomuuteni ei estä minua paljastamasta, kuka nopeimmin hoksasi, että siellä oli aukeamaton laskuvarjo. Toinen tohtori sai koko juhlayleisön nauramaan ääneen, itselleen ja asiakkailleen.

Kolmas tohtori tuntuu olevan tosissaan. Arvelen, että miehen syynä sapekkeaseen yleisönosastokirjoitukseen on ollut omakohtaisen kipeä kokemus ja katkera päätös erotilanteessa; lapsen tai lasten luovuttaminen äidin huoltoon eikä isälle. Hänen ehdotuksensa ikäeroesteellisyydestä on kuitenkin kiehtova. Onko sosiaaliviranomaisen ja tuomarin viimeinen käyttöpäivä 18 vuotta plus 35 vuotta? Pitäisikö työt erolasten osalta lopettaa ja jäädä itsensä, kun täyttää 53 vuotta? Ajatusta tukee myös kaksi vuotta sitten kuntoutuskurssilla kerrottu tutkimustieto, että nuorena ihmisen ei yleensä tarvitse käyttää kuin puolet suorituskyvystään niin fyysisesti kuin psyykkisesti selviytyäkseen yleisestä vaatimustasosta. Ikääntymisen myötä suorituskyky alenee ja keskimäärin 53-vuotiaan suorituskyky helposti laskee alle vaatimustason. Näin meille saattaa käydä, jos emme tsemppaa tosissamme, jos jätämme aivo- ja muut voimistelut päivittäin tekemättä.

Antero Marjakangas on osa-aikaeläkkeellä oleva sosiaalitiikeri, joka toimii Kotkan lastenvalvojana. Hän on myös kulttuurin moniottelija, arvostelija, lausuja, näyttelijä ja ohjaaja.